

"...

I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN GEREKÇESİ

İptal ve yürürlüğün durdurulması istemlerini içeren 8.6.2007 günlü dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

"III. GEREKÇE

15.05.2007 Tarih ve 5661 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi ve Tarım Kredi Kooperatifleri Tarafından Kullanılan Toplu Köy İkrazatı / Grup Kredilerinden Doğan Kefaletin Sona Erdirilmesi Hakkında Kanunun 2 nci ve 3 üncü Maddelerinin Anayasaya Aykırılığı

5661 sayılı Kanunun iptali istenen 2 nci maddesi "Tarım ve Köyişleri Bakanlığı çiftçi kayıt sistemine kayıtlı olan çiftçilerden, her türlü aynî ve nakdî yardım, avans, sübvansiyon, prim gibi tarımsal destekleme ve/veya kredi kullanılması işlemlerinde çiftçilik belgesi aranmaz" hükmünü içermekte; iptali istenen 3 üncü maddesi de 2 nci maddenin paralelinde çiftçi belgesi aranma zorunluluğunu getiren 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 53 üncü maddesinin son fıkrasında yer alan "ve Ziraat Odasından, bulunmayan yerlerde Tarım İl veya İlçe Müdürlüklerinden çiftçi belgesini almayan" ibaresi ile 15.05.1957 tarihli ve 6964 sayılı Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Kanununun ek 2 nci maddesini yürürlükten kaldırmaktadır. Bu nedenle, aynı Anayasaya aykırılık gerekçeleri iptali istenen her iki hüküm içinde geçerli olup, aşağıda açıklanmıştır.

"Çiftçilik belgesi bir gerçek ya da tüzel kişinin, düzenlendiği yıl çiftçilik faaliyetinde bulunup bulunmadığını tevsik eden bir belgedir ve bu belge ziraat odası tarafından, ziraat odası bulunmayan ilçelerde ise Tarım İlçe Müdürlükleri tarafından verilmektedir. 6964 sayılı Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Kanununun 09.06.2004 tarih ve 5184 sayılı Yasayla değişik 1/A maddesinde;

- Çiftçilik: Bu Kanunun uygulanması bakımından ekim, dikim, bakım, üretme, yetiştirme ve ıslah yoluyla yahut doğrudan doğruya tabiattan istifade etmek suretiyle bitki, orman, hayvan ve su ürünleri elde edilmesini, bu ürünlerin yetiştiricileri tarafından işlenip değerlendirilmesini, muhafaza ve pazarlanmasını,

- Çiftçi: Çiftçilik faaliyetlerini mal sahibi, kiracı, yarıcı veya ortakçı olarak devamlı veya en az bir ekim veya yetiştirme devresi yapanları,"

ifade edeceği hükme bağlanmıştır.

Bir kişinin çiftçilik mesleğini bir ekim veya yetiştirme devresinde yaptığının kanıtlanması ise meslek odasından, yani ziraat odasından o yıla ilişkin çiftçilik belgesi alması ile mümkündür. Nitekim, iptali istenen 3 üncü madde ile yürürlükten kaldırılan 15.05.1957 tarihli ve 6964 sayılı Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Kanununun ek 2 nci maddesinde "*Çiftçilere Devletçe verilen nakdî destek ödemesini yapan aynî veya nakdî tarımsal kredi veren, sözleşmeli üretim yaptıran kamu ve özel sektör kuruluşları ile bankalar, kooperatifler veya birlikler ile benzeri kurumlar, ziraat odası bulunan yerlerdeki çiftçilerden, bağlı bulundukları ziraat*

odalarından bedelsiz olarak alınmış ve o yılın tasdikini taşıyan çiftçi belgesini istemek zorundadırlar" denilmiştir.

Halbuki, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı çiftçi kayıt sistemine kaydedilmek için bir defa çiftçi kayıt belgesi örneğinin verilmesi yeterlidir. (Bkz. Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliği, m.7). Çiftçi kayıt sistemine kayıtlı bir kişinin kaydedildiği yıldan sonraki ekim ve yetiştirme devrelerinde çiftçilik faaliyetlerini yapmamasının her zaman için mümkün olabileceği kuşkusuzdur ve bu durumdakiler; sistemden kayıtlarının silinmediği sürece, iptali istenen düzenlemeler uyarınca çiftçilik belgesi aranmayacağından çiftçilik faaliyetinde bulunup bulunmadıklarına bakılmaksızın çiftçi sayılacaktır.

Görüldüğü üzere çiftçilik belgesi, devletçe verilen desteklerin amacına uygun kişilere kullanılması yanında çiftçi olmayan kişilere devlet hazinesinden kaynak aktarılmasının önüne geçilmesi bakımından da diğer bir anlatımla kamu yararı yönünden de zorunludur. Bu nedenle, iptali istenen hükmün, kamu yararı amacına yönelik olmadığı açıktır.

Kamu yararına sonuç doğurmayacak, kamu hizmetinin nitelikleriyle bağdaşmayan, adalet anlayışına aykırı ve makul olmayan böyle bir durumun, Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti ilkesi ile bağdaştırılamayacağı açıktır. Çünkü bir hukuk devletinde tüm kamu işlemlerinin nihai amacı, kamu yararıdır. Bir hukuk devleti, adil ve makul olmak durumundadır. Kamu hizmetinin gerekleriyle bağdaşmayan, adil ve makul olmayan bir düzenlemenin, kamu yararına olduğu ve hukuk devleti ilkesi ile bağdaştığı söylenemez.

Anayasa Mahkemesinin E.1985/1, K.1986/4 sayılı Kararında da, "Yasa koyucuya verilen düzenleme yetkisi, hiçbir şekilde kamu yararını ortadan kaldıracak veya engelleyecek... biçimde kullanılamaz" denilmektedir.

Bu nedenle, iptali istenen 15.05.2007 tarih ve 5661 sayılı Kanunun 2 nci ve 3 üncü maddeleri, Anayasanın 2 nci maddesine aykırıdır.

Öte yandan, çiftçilik mesleğinin kuruluşları olan Ziraat Odaları ile Türkiye Ziraat Odaları Birliğini ilgilendiren kanunların, Anayasanın temel kavramlarının yanında ve öncelikle 135 inci maddesinin söz ve anlamına aykırı olmaması da gerekir.

Hukukumuzda bazı meslekler için, mesleğe giriş, meslek mensuplarının hakları, mesleki yetkileri ve yükümlülükleri yasalarla belirlenmiştir. Ayrıca bu mesleklerin mensuplarını bünyelerinde toplayan mesleki kuruluşlar Anayasanın 135 inci maddesinde, "*Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları*" olarak düzenlenmiştir.

Bu madde söz konusu kuruluşların amacını, niteliklerini, yasaklanan faaliyetleri, denetim konuları ve bazı hallerde uygulanacak müeyyideyi göstermiş ve bu kuruluşlara kamu tüzel kişiliği tanımış bulunmaktadır.

Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarının hukuksal konumları Anayasa Mahkemesinin 03.12.1991 tarih ve E.1991/4, K.1991/45 sayılı kararında şöyle belirlenmiştir:

"... Anayasal değerlendirilmeye geçmeden önce, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının hukuksal konumlarının ne olduğunu ve konunun Anayasada ne şekilde düzenlendiğinin belirlenmesi gereklidir.

Mesleki kuruluşları yasayla düzenlenen mesleklerin verdikleri kamu hizmetinde düzeylerini korumak ve mesleğe mensup olanların ortak çıkarlarını kollamak ve aralarındaki dayanışmayı güçlendirmek için kurulurlar. Bu tür mesleki kuruluşların çok partili demokratik düzen içerisinde giderek etkili bir baskı grubu haline gelmeleri ve bu şekilde örgütlenen menfaat grupları arasındaki dayanışmanın toplum çıkarları aleyhine gelişmesi tehlikesi, bunların kamu hukuku kural ve usulleriyle yönlendirilmesini zorunlu kılmış ve sosyal bir olgu olarak öteden beri varlıklarını koruyabilmiş bu kuruluşları Anayasal bir kurum haline dönüştürmüştür.

Bu nedenlerle, Anayasanın 135 inci maddesinde de; meslek kuruluşlarının belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere tüzelkişiliği bulunan kamu kurumları şeklinde düzenlenmeleri öngörülmüştür.

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları 1961 Anayasasındaki hukuksal ve Anayasal yapılarını 1982 Anayasasında da korumuşlardır. 1982 Anayasasının kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına yaklaşımı, temelde 1961 Anayasasından çok farklı değildir. Bunlar bir tür kamu hizmeti yaptıkları gözönünde tutularak "idare" bölümü içinde düzenlenmişlerdir.

Anayasanın sözü edilen kuruluşları düzenleyen 135 inci maddesi konuya bazı noktalarda açıklık ve daha yoğun denetim sisteminin ölçütlerini getirmiştir. Meslek kuruluşlarının amaçları belirlenerek, dolayısıyla etkinlik alanları sınırlanmış, bunların birer kamu tüzelkişisi olduğu açıklığa kavuşturulmuş, organlarının seçimi yargı gözetimine tabi kılınmış, amaç dışı faaliyet göstermeleri, siyasetle uğraşmaları, siyasi partiler, sendikalar ve derneklerle ortak hareket etmeleri yasaklanmış, devletin bu kuruluşlar üzerindeki idari ve mali denetim hakkı açıkça belirlenmiştir. Amaç dışı etkinlik yaptırma bağlanmıştır."

Anayasa Mahkemesinin bu kararında açıklanan hukuksal konumlarına uygun olarak kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları olan ziraat odaları ve meslek üst kuruluşu olan ziraat odaları birliğinin görevleri de, 6964 sayılı Kanunun 3 üncü ve 24 üncü maddelerinde ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

Ziraat Odalarının ve bunlardan meydana gelen Birliğin belli başlı görevleri; tarımsal üretimin toplumun yararına uygun olarak arttırılmasını sağlamak, tarım ürünlerini ve tarımla uğraşanların emeğinin değerlendirilmesi ve Devletin Tarım program ve politikasının gerçekleştirilmesine yardımcı olunması diye özetlenebilir.

Böylesine önemli hizmet ve önemli görevler üstlenen bir meslekî teşekkülün gelirlerinin de; münhasıran onun kendi görevlerinin eksiksiz olarak yapılmasını sağlayacak miktarlara göre ayarlanması gerekir.

6964 sayılı Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Kanununun "Birliğin Gelirleri" başlıklı 31 inci maddesinde 17.09.2004 tarih ve 5234 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonucu, Birliğin gelirleri önemli ölçüde daraltılmış iken, iptali istenen düzenlemeler ile çiftçilik belgesi aranmayacağından çiftçilikle uğraşanların, ziraat odalarına girme ve bu odalara üye olma zorunluluğunu duymayacakları ve dolayısıyla ziraat odalarının da, giriş ücreti ve yıllık aidat gelirlerinden yoksun kalacakları kuşkusuzdur.

Anayasa Mahkemesinin, 6964 sayılı Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının Anayasaya aykırılığı konusunda verdiği 24.03.1970 tarih ve E.1969/65, K.1970/16 sayılı kararında "Öte yandan giriş ücretinin ve yıllık aidatın ziraat odalarının başlıca gelir kaynağını oluşturduğu, odaların hizmet ve görevlerinin niteliği ve önemi gözönünde tutulunca, iptal kararıyla ortaya bir boşluk çıkacağı ve bundan da bir takım sakıncaların doğacağı görülecektir" denilerek ziraat odalarının hizmet ve görevlerinin niteliği ve önemi yanında, bu hizmet ve görevin yerine getirilebilmesi bakımından giriş ücret ve aidatlarının önemi de ayrıca vurgulanmıştır (R.G.T. 21.07.1970, Sa. 1355).

Bu bakımdan söz konusu gelirlerden, başka amaçlar için koparılacak her parça, söz konusu ziraat odalarının ve ziraat odaları birliğinin kendi görevlerini yeteri derecede başarabilmesinin engellenmesi sonucunu doğurur ki, bunun da Anayasanın 135 inci maddesinde yer alan ve demokratik esaslara göre malî ve idarî özerklik içinde çalışmaları öngörülmüş bulunan "Kamu Kurumu niteliğindeki meslekî teşekkül" kavramına ve dolayısıyla Anayasanın 135 inci maddesine aykırılığı meydandadır.

Diğer taraftan Anayasanın 135 inci maddesinin ikinci fıkrasında *"Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli görevlerde çalışanların meslek kuruluşuna girme mecburiyeti aranmaz"* hükmüne yer verilmiş ve hükmün gerekçesinde de *"Kamu kurum ve kuruluşlarında devamlı çalışanların "serbest meslek" icra etmediklerinden meslek kuruluşlarına girmeleri önlenmiştir"* denilmiştir.

Bu hükmün karşısından, serbest meslek icra edenlerin bu kapsamda çiftçilerin meslek kuruluşlarına yani ziraat odalarına girmelerinin Anayasal bir zorunluluk olduğu tartışmasızdır. Halbuki yukarıda da değinildiği üzere iptali istenen hükümler, çiftçilikle uğraşanların ziraat odalarına girme ve bu odalara üye olma zorunluluğunu dolaylı bir biçimde ortadan kaldıran düzenlemeler olduğundan bu bakımdan da Anayasanın 135 inci maddesine aykırı düşmektedir.

Öte yandan avukatlık mesleğini yapmak isteyenler Barolardan; doktorluk mesleği yapmak isteyenler Tabipler Odasından; tüccarlar Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nden; esnafın Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu'ndan belge almaları gerekmektedir (vb.). Ziraat Odalarının da kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olarak diğer meslek kuruluşlarıyla aynı hukuki durumda oldukları açıktır.

Anayasanın 10 uncu maddesindeki "Kanun önünde eşitlik ilkesi" hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır.

Bu nedenle, benzer konumda olanlarla ilgili yasal düzenlemeler ortada iken, "kanun önünde eşitlik ilkesi"ni zedeleyecek şekilde yapılan ve iptali istenen düzenlemelerin, Anayasanın 10 uncu maddesine de aykırı düştüğünü söylemek gerekir.

Bir yasa kuralının Anayasanın herhangi bir kuralına aykırılığının tespiti onun kendiliğinden Anayasanın 11 inci maddesine de aykırılığı sonucunu doğuracaktır (Anayasa Mahkemesinin 03.06.1988 tarih ve E.1987/28, K.1988/16 sayılı kararı, AMKD., sa. 24, shf. 225).

Açıklanan nedenlerle, 15.05.2007 tarih ve 5661 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi ve Tarım Kredi Kooperatifleri Tarafından Kullanılan Toplu Köy İkrazatı / Grup Kredilerinden Doğan Kefaletin Sona Erdirilmesi Hakkında Kanunun 2 nci ve 3 üncü maddeleri, Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 11 inci ve 135 inci maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

15.05.2007 tarih ve 5661 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi ve Tarım Kredi Kooperatifleri Tarafından Kullanılan Toplu Köy İkrazatı / Grup Kredilerinden Doğan Kefaletin Sona Erdirilmesi Hakkında Kanunun iptali istenen 2 nci ve 3 üncü maddeleri; kamu yararına sonuç doğurmayacak, kamu hizmetinin nitelikleriyle bağdaşmayan, adalet anlayışına aykırı ve makul olmayan düzenlemeler olup, uygulanmaları halinde kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu ve meslek üst kuruluşu olan, Anayasa Mahkemesince de hizmet ve görevlerinin önem ve niteliği vurgulanan Ziraat Odalarını ve Türkiye Ziraat Odaları Birliğini, görevlerini yapamaz duruma düşüreceğinden sonradan giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacağına duraksama bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, Anayasal düzenin en kısa sürede hukuka aykırı kurallardan arındırılması, hukuk devleti sayılmanın gereğidir. Anayasaya aykırılığın sürdürülmesinin, bir hukuk devletinde sübjektif yararların üstünde, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyeceği kuşkusuzdur. Hukukun üstünlüğü ve hukuk güvenliği ilkelerinin sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, söz konusu ilkelerin zedelenmesinin hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacağına duraksama bulunmamaktadır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, iptali istenen hükümlerin iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüğünün de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır.

V. SONUÇ VE İSTEM

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, 15.05.2007 tarih ve 5661 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi ve Tarım Kredi Kooperatifleri Tarafından Kullanılan Toplu Köy İkrazatı / Grup Kredilerinden Doğan Kefaletin Sona Erdirilmesi Hakkında Kanunun;

1) 2 nci maddesinin, Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 11 inci ve 135 inci maddelerine aykırı olduğundan,

2) 3 üncü maddesinin, Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 11 inci ve 135 inci maddelerine aykırı olduğundan,

iptallerine ve iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz.""